

8 mesos després

A 3 MESOS D'UNES ELECCIONS QUE HAN DE SER EL PLEBISCIT DEFINITIU, L'INDEPENDENTISME NO POT COMETRE ELS MATEIXOS ERRORS QUE EL 9 DE NOVEMBRE I PERDRE'S EN L'ESTÈTICA

8 mesos després del 9N, una part del país es pregunta desconcertada què va ser i què va significar aquella consulta/procés participatiu no vinculant, més enllà de l'entusiasme amb què l'independentisme (tot sencer, d'esquerra a dreta i passant per tots els matisos possibles) va viure el que va ser una festa de la democràcia, un concepte tan suat com adient per descriure aquell dia.

Què va ser el 9 de Novembre? Aquests dies no em canso de preguntar-ho en totes aquelles converses *processistes* en què em trobo, ara que sembla que el procés revifa (almenys com a tema de conversa) després del trencament de la federació de Convergència i Unió i el president Mas torna a obrir el debat de les llistes electorals. Per a alguns, el 9 de Novembre va ser un acte de desobediència, un desafiament total a l'Estat. Per a d'altres, un acte polític pur –o, si es vol, un acte de llibertat d'expressió– tal com ho van ser en el seu dia la cadena humana, la V i les manifestacions que van precedir els grans actes organitzats per l'ANC. Segurament, el 9 de Novembre va ser una mica totes dues coses: l'Estat, a través del Tribunal Constitucional, va prohibir la celebració de la consulta, mentre que el Govern de la Generalitat va decidir canviar-ne el format a darrera hora, encomanant-ne la responsabilitat a milers de voluntaris sorgits d'una societat civil mobilitzada que viu entre la recança i el recel. La recança de no fer prou i el recel de ser instrumentalitzats per uns polítics i unes institucions que constantment els passen la pilota. Com ara.

El Govern va canviar-ne hàbilment el format per no haver de desobeir la prohibició de l'Estat, però això no li ha evitat la interposició d'unes querelles que sabrà explotar políticament amb més ha-

bilitat encara. Per trobar-se en aquesta situació, potser hauria valgut més desobeir de manera clara. 8 mesos més tard, Unió s'ha despenjat del procés (i també ICV), després d'haver fet tots els malabarismes per dissenyar una pregunta inclusiva on tothom es pogués sentir còmode. L'excusa era que aleshores encara parlàvem de dret a decidir.

Del 9 de novembre cap aquí no ha canviat gran cosa. El Principat de Catalunya continua essent una comunitat autònoma dins del regne d'Espanya, i de la construcció de les famoses estructures d'Estat que ERC se suposa que fiscalitzava no n'hem sabut gaire res. Això sí, la retòrica d'aquell dia roman: mentre el president Mas assegurava a Mònica Terribas que la consulta havia quedat "incompleta" per la prohibició de l'Estat, en el trencament de la federació de Convergència i Unió els diferents actors encara es definien com a "gent del sí-sí" o "gent del sí-no", com si tingués mica de sentit estirar el xiclet del "dret a decidir"

MARIA VILA

(i del 9N) a les portes d'unes eleccions on ja no valen mitges tintes.

Podem entendre que això és un procés llarg i costós, i que no vol pressa, i que constituir un nou estat al cor del Mediterrani no és una cosa fàcil. Però l'estat ja no ens farà la feina. Lluny queda aquella eufòria del "tants independentistes nous" cada vegada que l'estat emprenia una nova ofensiva. Ara bé, si ja aleshores es va assumir que la consulta havia quedat "incompleta" per les traves del Govern espanyol, potser hauria calgut no allargar tant la convocatòria de les eleccions i fer un pas més en el desafiament. Perquè, mentrestant, les terceres vies s'han fet fortes i han tingut temps per organitzar-se i articular un discurs de canvi al marge de l'independentisme.

A 3 mesos de les eleccions que haurien de ser definitives, potser caldria tenir present que no podem celebrar un nou 9N. Per al Govern i l'independentisme en general, ara ja no hauria de tractar-se de "comptar-nos", com diu el president Mas, sinó d'obtenir una majoria que permeti declarar la independència a tots els efectes. Desobeir, ara sí. Per fer-ho, els partits que tenen en comú la independència al programa haurien d'explicar per què constituir un Estat independent és millor que continuar formant part de l'Estat espanyol. Ras i curt, sense actes d'estètica i retòrica buida. Aquest cop, qui es presenti a les eleccions hauria de centrar-se en el per a què, i no en el com que suposen les llistes electorals, que sembla que no són més que un altre element estètic que deixa en darrer terme la necessitat d'obtenir una majoria parlamentària, prengui la forma que prengui. Que no ens haguem de preguntar d'aquí a un any què van ser les eleccions del 27 de setembre.

Advocada